

EMERENTIA

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Latijnse naam die op verschillende manieren kan worden verklaard:

- 1] afgeleid van het Latijnse werkwoord 'emereri' = 'dik verdienen', 'geheel en al verdienen'.
Dus: 'de verdienstelijke', 'de waardevolle', 'de waardige', 'die zich waardig betoond heeft' enz.
- 2] er schijnt in de Romeinse oudheid ook een adellijke familie geweest te zijn met de naam 'Emerio'.

*

Emerentiana van Rome, Italië; martelares; † ca 304; feest 23 januari.

Volgens de legende was zij een zoogzuster van Sint Agnes († ca 304; feest 21 januari), die reeds op dertienjarige leeftijd de marteldood onderging omwille van haar geloof in Christus. Op dat moment was Emerentiana nog pas geloofsleerling. Toch stond het voor haar vast, dat haar zusje Agnes een ware heilige was. Zij ging naar haar graf om er te bidden. Reeds twee dagen na de dood van haar stiefzusje werd zij zo aangetroffen door christenvervolgers; ze pakten haar op en stenigden haar tot de dood er op volgde. Aldus de legende. Haar relieken rusten in de S. Agnese aan de Via Nomentana te Rome.

*

Emerentia van Keulen, Duitsland; martelares met Ursula & 11000 maagden; † 453; feest 21 oktober Volgens de legende maakte er een Emerentia deel uit van de 11000 maagden die tot het gezelschap van de heilige Ursula zouden hebben behoord.

Over Ursula en haar elfduizend maagden is veel geschreven. Wat is historisch en wat niet? Het grote aantal martelaressen bijvoorbeeld: historisch? De geschiedenis weet te vertellen dat tijdens de grote volksverhuizingen Angelen van Britannië naar Bretagne vluchtten; anderen voeren de Rijn op om bij Keulen in handen te vallen van de oprukkende Hunnen. Dit zou het historisch kader kunnen vormen rond de legende van Sint Ursula. Maar ook over dat historisch kader zijn de geleerden het niet eens. Wel is het zeker dat in de nabijheid van Keulen enorme massagraven uit de 4e à 5e eeuw is gevonden. Bovendien is er een opschrift bekend uit diezelfde tijd, dat zich thans bevindt tegen de zuidwand van het koor van de Sint-Ursulakerk te Keulen; het vermeldt dat een Keulse burger een kapel liet oprichten op de plaats "waar heilige maagden hun bloed vergoten hebben omwille van Christus". Al deze losse elementen zijn ook weer terug te vinden in de legende van Sint Ursula.

Zij zou een Normandische of Bretonse prinses zijn geweest die ten huwelijk werd gevraagd door een Saksische prins, woonachtig in Britannië (vgl. Angel-Saksen). Zij stemde erin toe op voorwaarde dat hij zich tot Christus zou bekennen, en dat zij met haar vriendinnen eerst een pelgrimstocht naar Rome mocht maken.

Zo ging zij op weg met elfduizend gezellinnen; daarbij voegde zich een aantal ridders en edelen die megingen als lijfwachten van de vrouwen. Zij togen naar de paus, Cyriacus geheten. Deze was zo onder de indruk van het enthousiasme dat de jonge vrouwen uitstraalden, dat hij de stoel van Petrus achterliet en zich in haar gevolg schaarde. Zijn voorbeeld werd weer gevolgd door talloze andere kerkelijke geestelijken en religieuzen.

De achterblijvende Romeinse prelaten waren zo verbolgen dat zij Cyriacus' naam uit alle boeken en kronieken schrapten; nergens mocht hij nog aangetroffen worden. Hoe grondig dat is gebeurd, blijkt uit het feit dat ons uit de geschiedenis geen paus Cyriacus bekend is. De aanstaande bruidegom van Ursula werd door een engel gewaarschuwd dat zij hem nabij Keulen tegemoet zou komen. Zij op haar beurt kreeg dezelfde boodschap te horen. Maar toen ze te Keulen arriveerden, waren daar juist de troepen van de heidense Hunnen gelegerd. Hun aanvoerder, Attila, begeerde nu de wonderschone Ursula als vrouw. Maar zij weigerde. Om haar tot andere gedachten te brengen, liet hij alle maagden doodschieten.

Tenslotte beloofde hij Ursula dat hij haar zou sparen, als zij zijn vrouw wilde worden. Zij was inderdaad beeldschoon. Maar zij bleef hardnekkig weigeren. Daarop schoot Atilla haar eigenhandig een pijl door de hals. Zij stierf aan de gevolgen van deze verwonding: + 453(?).

In de loop van de latere middeleeuwen (ongeveer vanaf de 12e eeuw) leerden kloosterlingen in hun gebed zich de gebeurtenissen, zoals ze in de legende werden voorgesteld, zo levendig mogelijk voor ogen te brengen. Alsof ze er zelf bij waren. Sommigen schrijven hun gebedsvisionen op. Onder hen is de mystiek begaafde Herman-Josef van Steinfeld, een premonstratenzer (of Norbertijner) monnik († 1241 of 1252; feest: 24 mei). Hij vertelt hoe hij in zijn gebed heeft gezien dat vele meisjes zich aansluiten bij de beweging van Ursula. Hij noemt ze bij naam en toenaam, en vertelt over hun uiterlijke en innerlijke schoonheid. Op zijn naamlijst van Ursula's volgelingen komt een Emerentia voor.